

Személyi Alkotmánybíróság

Ügyszám: **IV/758-0/2018**

Magyarország Alkotmánybírósága

Erkezett: **2018 ÁPR 26.**

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

1535 Budapest, Pf. 773

Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 8 db	5

KÚRIA

Kvk. III. 37.503 / 2018

Erkezett: **2018-04-25**

Példány: 1	Melléklet: h mell	Köztük: AZTul
-------------------	--------------------------	----------------------

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség (székhely: 1062 Budapest, Lendvai u. 28., bírósági nyilvántartási szám: 01-02-0001189, a továbbiakban: Fidesz), képviseli: dr. Gulyás Gergely Győző [redacted] mint a 2018. évi országgyűlési általános választásokon listát állított jelölő szervezetnek a választási eljárás során teljes jogkörrel meghatalmazott képviselője az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

nyújtom be.

Kérem, hogy az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a Tisztelt Alkotmánybíróság alaptörvényellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 825/2018. (IV.18.) számú határozatát helyben hagyó Kvk.III.37.503/2018/6. számú határozatát, mert az sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogomat [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Másodlagos kérelemként azt kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól, hogy amennyiben a Kúria döntésének a megsemmisítését mellőzné, állapítsa meg, hogy a Kúria a jelen indítvánnyal támadott határozatát a tisztességes eljárás követelményét megsértve hozta meg.

Fentiekkel összefüggésben azt is indítványozom a Tisztelt Alkotmánybíróságnál, hogy az Abtv. 61.§ (1) bekezdés a) és c) pontjában foglalt hatáskörében kivételesen a Kvk.III.37.503/2018/6. számú határozata végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a Kúriát, tekintettel többek között az indítvány által felvetett, Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekre, valamint a Kúria kifogásolt döntése és a választás országos listás eredményének megállapítása közötti, a Ve. 296. § (2) bekezdése szerint fennálló szoros kapcsolatra, illetve az Alaptörvény 3. cikk (1) bekezdésében foglalt határidőre. A Kúria jelen indítvánnyal támadott döntésének megsemmisítése esetén az új döntés meghozatala és a Ve. 296. § (2) bekezdése szerint szoros összefüggést mutató, az NVB által meghozandó döntés az országos listás eredményről csak akkor maradhat összhangban, ha a jelen indítvánnyal támadott döntés végrehajtását a Tisztelt Alkotmánybíróság felfüggeszti.

Fentiekén túlmenően azt is indítványozom a Tisztelt Alkotmánybíróságnál, hogy – tekintettel az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. Határozata (a továbbiakban: Ügyrend) 53.§-ában foglaltakra –, jelen indítvány által kezdeményezett eljárásban az Ügyrend 55.§ (3) bekezdésében meghatározott soron kívüliséget vagy a 42.§ (3) bekezdésében meghatározottak szerint rövidebb határidőket állapítson meg. A Ve. 233. §-a alapján ugyan az Abtv.-ben és az Ügyrendben rögzített szabályozáshoz képest

[Handwritten signature]

is sokkal rövidebb eljárási határidők érvényesülnek, azonban az indítvány benyújtását követő időszakban az általános munkarendtől eltérően különböző okokból a munkanapok száma lecsökken, így az Országgyűlés alakuló ülését megelőző napokban meghozott döntése az Alkotmánybíróságnak már időn túli lenne. A 2018. évi munkaszüneti napok körüli munkarendről szóló 9/2017. (V. 19.) számú NGM rendelet 2. § b) pontja alapján április 30-a, hétfő pihenőnap, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 102. § (1) bekezdése szerint pedig május 1-je munkaszüneti nap, így a Ve. 233. §-ában meghatározott határidők ellehetetlenítik az Alkotmánybíróság az indítványozó számára esetlegesen kedvező irányú döntésének az érvényesülését, tekintettel a Ve. 296. § (2) bekezdésére és a jelen indítványnak a támadott kúriai határozat végrehajtásának felfüggesztésével kapcsolatos részében előadottakra.

I. Az alkotmányjogi panasz indítvány előterjesztésére rendelkezésre álló határidő igazolása

A Ve. 233. § (1) bekezdés alapján az Abtv. 27.§-a szerinti, a bírói döntéssel szemben előterjeszhető ún. „valódi alkotmányjogi panasz” a sérelmezett bírói döntés közlésétől számított 3 napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. Az NVB határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott és jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kvk.III.37.503/2018/6. számú kúriai határozat 2018. április 24-én kelt, így ez előbbi törvényi határidőnek a 2018. április 25-én benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel.

II. További jogorvoslat hiánya

A Kúria Kvk.III.37.503/2018/6. számú határozata ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így teljesülnek az Abtv. 27.§ b) pontjában foglalt feltételek.

III. Érintettség bizonyítása

Az NVB a Fidesz és a KDNP közös listáját 2018. március 1-jén nyilvántartásba vette, ezáltal a 2018. évi országgyűlési általános választás a lista révén a Fidesz a választási eredménytől függően mandátumszerzésre jogosult. A választópolgárok a Fidesz-KDNP közös listáját szavazatukkal közvetett és közvetlen módon is támogathatják, attól függően, hogy rendelkeznek-e Magyarország területén lakóhellyel. A országgyűlési egyéni választókerületben jelentkező töredékszavazatok, valamint a belföldi lakóhellyel rendelkező választópolgárok által a pártlistákra leadott szavazatok mellett a belföldi lakóhellyel nem rendelkező választópolgárok levélsavazatai révén a választások hivatalos internetes oldalán elérhető információk szerint a Fidesz-KDNP közös listára 4043165 szavazat érkezett. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 16. § g) pontja szerinti mandátumkiosztási rendszer (d'Hondt mátrix) révén elvégzett számítás alapján a Fidesz-KDNP lista 42 mandátumra vált jogosulttá.

A jelen indítvánnyal támadott kúriai döntés olyan – érvénytelennek nyilvánított – levélsavazatok sorsáról rendelkezett, melyek mennyisége alapján okkal következtethetünk arra, hogy azoknak mindössze egy töredékének (4264 szavazatból 506-ot) érvényessége és a Fidesz-KDNP listája javára történő jóváírása esetén a Vjt. által előírt mandátumkiosztási rendszerben a Fidesz-KDNP lista eggyel több mandátumot szerezne. A Fidesz a választási eljárás során jogorvoslattal fordult a Kúriához, a jelen indítvánnyal támadott bírósági döntésben a Fidesz, mint választási szerv által jelölő szervezetként nyilvántartásba vett párt félként vett részt. Mivel a Kúria előtti eljárásban a Fidesz félként vett részt, nyilvánvalóan érintettek tekinthető az Alkotmánybíróság előtti eljárásban is.

Az érintettség megalapozásához hozzájárul továbbá az is, hogy a Kúria fenti eljárása során a kérelmező, vagyis a Fidesz tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát sértette meg. Az Alaptörvény I. cikk (4)

bekezdése szerint a „törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak egyértelműen vonatkozathatóak a Fideszre, mint jogi személyre. A jelen indítvánnyal támadott bírósági eljárásban a Fidesz keresetösségi joga nem kérdőjeleződött meg, a Kúria a keresetet érdemben elbírálta, ám a bírósági eljárás nélkülözötte az alapvetően elvárható „fair” jelleget. A jelen indítvánnyal érintett ügyben tehát a Fidesz érintett, alapjogi panasz benyújtásának az alaki feltételeit tehát teljesítik.

IV. Előzmények

1. A Fidesz 2018. április 20-án felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az NVB 825/2018. (IV.18.) határozata ellen, mivel a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok levélben leadott szavazatainak megszámlálásáért felelős Nemzeti Választási Iroda (a továbbiakban: NVI) mellé a Ve. 245. § (2) bekezdése alapján delegált megfigyelője a szavazási iratokra vonatkozó statisztikai adatokról való tájékozódás során, 2018. április 16-án 4360 db olyan szavazási iratról szerzett tudomást, melyeknek az érvénytelenségi oka „nincs leragasztva a nagy boríték” kategóriába tartozik, ám az ide sorolt szavazási iratok között nagy számban fordulnak elő olyan iratok (4264 db), amelyek valójában érvényesek. Az NVB 825/2018. (IV.18.) számú határozatával úgy állapította meg a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok levélben szavazása eredményét, hogy a vitatott státuszú szavazási iratokat a végeredmény szempontjából nem vette figyelembe.

A Fidesz felülvizsgálati kérelmében az érvénytelennek minősített szavazatok megvizsgálását, és érvényességük esetén azok megszámlálását és az eredményt megállapító határozat kiegészítését kérte. A felülvizsgálati kérelem hivatkozott arra, hogy az NVI a Ve. 289. § (3) bekezdésével ellentétesen nem csak azokat a választóborítékban érkezett iratokat értékelte érvénytelennek, amelyek valóban nyitott borítékban érkeztek, hanem azokat is, amelyek esetében a lezárt, de hagyományos postai borítékban érkezett a szavazat, illetőleg azokat is, amelyek egyértelműen lezárt állapotban érkeztek, és csupán a piros biztonsági csík valamilyen fokú, a szavazat titkosságát nem veszélyeztető sérülése volt kimutatható. A kérelem szerint a Ve. előírásaival ellentétesen, az NVI saját statisztikai rendszerében sem szereplő jogcímen nyilvánított érvénytelenné 4360 levélszavazatot, amelyeket a hivatkozott jegyzőkönyv szerint az 5045-5137 számú irattartókban helyeztek el, mivel nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a biztonsági csík ellenőrzését előírná, vagy annak bármilyen elváltozásához az érvénytelenség jogkövetkezményét fűzné. Arra sincs előírás továbbá, hogy a választóboríték kizárólag az NVI által rendelkezésre bocsátott választóboríték lehet, mivel a választási levélsomagban kiküldött választóborítékkal a jogalkotó csak a joggyakorlást kívánta megkönnyíteni.

2. 2018. április 21-én a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumában közigazgatási ügyekben ítélkező III. tanács tanácsvezető bírója Kvk.III.37/503/2018/2. számú végzésében nyilatkozatot kért az NVI-től arról, hogy az állított 4360 szavazat – amennyiben kizárólag a Fidesz-KDNP jelölő szervezetek listájára kerül elszámolásra – eredményez-e mandátumváltozást, és ha igen, mennyi az a Fidesz-KDNP számára elszámolt plusz szavazat, amelynek köszönhetően a listás mandátumok kiosztására használt d'Hondt mátrix alapján a Fidesz-KDNP újabb mandátumot szerez. A megkeresés a kért információt alátámasztó számításokra és táblázatokra is kiterjedt.

3. Az NVI által 2018. április 22-én 15 óra után megküldött választ a Kúria április 23-ával érkezett. Ezt követően (április 23-án 11 óra 45 perckor) a tanácsvezető bíró és a Kúria közigazgatási és munkaügyi kollégiumában közigazgatási ügyekben ítélkező III. tanács mellé rendelt főtanácsadó felkereste az NVI-t,

ahol megtekintették a kérdéses szavazási iratokat, nyilatkoztatták az NVI elnökét, majd az NVI-ben végzett eljárási cselekményekről a tanácsvezető bíró feljegyzést készített.

4. A Ve. 228. § (2) bekezdése szerint a választási bizottság határozata ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálására három nap áll a bíróság rendelkezésére, ez a határidő 2018. április 23-án járt le. A Kúria végzését 2018. április 24-én 9 óra 25 perckor kézbesítette a Kúria a kérelmező jogi képviselőjének.

5. A Kúria az NVB 825/2018. számú határozatát helybenhagyta és Kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak 10000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket. A Kúria kiemelte, hogy a Ve. által nevesített „válaszboríték” az NVI által a szavazási levélcsoomag részeként biztosított válaszboríték. „E válaszborítéknál a NVI az országgyűlési képviselők 2018. évi választási eljárásában olyan biztonsági megoldást alkalmazott, amely kimutatja, ha a válaszborítékot az NVI-hez érkezés előtt felnyitják. A biztonsági csík tanúsága szerint korábban felbontott válaszboríték nyitott borítéknak minősül tekintettel arra, hogy a válaszboríték első kezű megnyitására garanciális okokból az NVI jogosult”, így a Kúria egyetértett az NVB-nek a sérült válaszborítékokra vonatkozó érvénytelenséget kimondó döntésével.

A Kúria úgy vélte, hogy a kérelmező tévedett a „válaszboríték” minőségének értelmezése kapcsán, amikor kifogásolta az egyszerű postai borítékban feladott levélszavazatok érvénytelenné nyilvánítását. A Kúria jelentőséget tulajdonított az NVI által a választási eljárásba bevezetett, a szavazó számára biztosított, speciális, biztonsági csíkkal ellátott borítéknak, mivel ennek eredményeképpen a boríték kizárja az esetleges „manipulációt”. A Kúria elismerte, hogy a Ve. valóban nem tartalmaz előírást a válaszboríték kizárólagos használatára, de ez, illetőleg más, erre utaló figyelemfelhívás hiánya nem írja felül a választás tisztaságát kimondó alapelvet. Ezt követően a Kúria a postai borítékok használatából következő érvénytelenséget azzal indokolta, hogy az NVI biztonsági csíkkal ellátott borítékokat alkalmaz, ahol a csík sértetlensége igazolja a „zárt boríték” tényét, ellenben ez a plusz garancia a sima postai boríték használata esetén nem valósul meg. Ebből következően Kúria a Ve. által nevesített „nem lezárt boríték” fogalmába beletartozónak tekinti mind a sérült, mind a sérülés hiányát nem igazoló sima borítékot.

A Kúria rámutatott továbbá, hogy a Ve. 289. § (3) bekezdés a) pontja alkalmazásával eljáró választási szervek (NVB, NVI) nem egy új, a Ve. által nem ismert érvénytelenségi okot kreáltak, még akkor sem, ha a „nem lezárt boríték” fogalmát a köznyelvtől eltérően, ha úgy tetszik, tágabban értelmezték, mivel ez az értelmezés nem ellentétes a jogalkotói akarattal, „hanem éppen ez felel meg a jogszabály szellemének, összhangban az Alaptörvény 28. cikkével”.

A Kúria végezetül megállapította, hogy a Fidesz jogi álláspontjának elfogadása esetén sem lett volna lehetőség az érvénytelennek minősített szavazatokat tartalmazó borítékok megvizsgálására, illetőleg újraszámlálásra, mivel a 4360 db Ve. 289. § (3) a) alapján érvénytelenné nyilvánított levélszavazat azóta felbontásra került (ez a megállapítás az ügy iratanyagával teljes mértékben ellentétes), így utólag nem lenne megítélhető, hogy mely válaszborítékok nem voltak lezárva beérkezésükkor.

V. A bírói döntés alaptörvény-ellenessége és az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítványozó szerint eléri a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség szintjét a Kúriának a tisztességes eljáráshoz való jogot (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés) sértő cselekményeinek összessége, tekintettel azok egymásra épülésére és a köztük fennálló szoros összefüggésre. Az indítványozó

szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy a választójog érvényesülését a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmén keresztül korlátozhatja-e bírói döntés, és ha igen, milyen keretek között korlátozható a választójog érvényesülése levélszavazás során.

1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Az AB a contra legem jogalkalmazással összefüggésben 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában kimondta, hogy „a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével.”

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában kimondta továbbá, hogy sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a bíróság nem indokolja meg, hogy a jogkérdésre irányadó hatályos jogi normát miért nem alkalmazza, a jogkérdésre nyilvánvalóan irányadó jogi normát nem vesz figyelembe, valamint döntését hatálytalan joganyagon alapuló bírói joggyakorlatra alapítja. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint tehát „a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket indokolás nélkül figyelmen kívül hagyó bírósági indokolás azáltal okozta a jelen ügyben az egész bírósági eljárás tisztességtelenségét, hogy az indokolás hiánya két különböző jellegű jogalkalmazói önkénnyel is összekapcsolódott.” A választási eljárás alapelveivel összefüggésben a Kúria számos alkalommal rögzítette továbbá, hogy „annak ellenére, hogy a népszavazási eljárásban is követelmény az eljárás tisztaságának megóvása, a rendeltetészerű, jóbiszemű joggyakorlás, a népszavazási eljárásban résztvevők esélyegyenlősége, mégis ezen alapelveknek a népszavazási eljárásban történő rendezése törvényalkotói feladat kell legyen, amehelyett a bírói jogértelmezés nem vehet át. A normatív alapok nélkül meghozott bírói döntés önkényes bíraskodásra vezethet.” (Kvk.IV.37.848/2016/3., Kvk.I.37.887/2016/3., Kvk.II.37.889/2016/3., Kvk.II.37.890/2016/3., Kvk.III.37.901/2016/2.)

Álláspontom szerint a Kúria jelen ügy tárgyát képező határozatában a „jogalkalmazói önkény”, valamint az indokolási kötelezettség negligálása együttesen olyan súlyúak, hogy azok sértik a Fidesz tisztességes eljáráshoz való jogát. A Kúria támadott határozatával összefüggésben az indokolási kötelezettség megsértése, valamint az ezt súlyosbító „jogalkalmazói önkény” az alábbiak szerint valósultak meg. A Kúria álláspontja szerint „a kérelmező tévedett a „válaszboríték” minőségének értelmezése kapcsán, amikor kifogásolta az egyszerű postai borítékban feladott levélszavazatok érvénytelenné nyilvánítását. A Kúria (...) jelentőséget tulajdonít az NVI által a választási eljárásba bevezetett, a szavazó számára biztosított, speciális, biztonsági csíkkal ellátott borítéknak, mivel ennek eredményeképpen a boríték kizárja az esetleges „manipulációt”. A Ve. valóban nem tartalmaz előírást a választásboríték kizárólagos használatára, de ez, illetőleg más, erre utaló figyelemfelhívás hiánya nem írja felül a választás tisztaságát kimondó alapelvet [Ve. 2.§ (2) a].” A Kúria azt is kimondta továbbá, hogy „az NVB, illetőleg az NVI az érvénytelenség megállapítása során a Ve. 289. § (3) bekezdés a) pontja alkalmazásával járt el, nem egy új, a Ve. által nem ismert érvénytelenségi okot kreált. Nem vitás a „nem lezárt boríték” fogalmát a köznyelvtől eltérően, ha úgy tetszik, tágabban értelmezte, de ez nem ellentétes a jogalkotói akarral, hanem éppen ez felel meg a jogszabály szellemének, összhangban az Alaptörvény 28. cikkével.”

A Kúriának e fenti érvelése az alábbiak szerint sérti az Alaptörvény 28. cikkét. Egyrészt a Kúria maga is belátja, hogy a Ve. nem tartalmaz rendelkezést a választásboríték kizárólagos használatára, azonban az ebből levont következtetés szerint a Ve. választás tisztaságát kimondó alapelve felülírja a tételes jogi

rendelkezéseket. Álláspontom szerint azonban a Kúria elmulasztotta kifejtetni, hogy milyen indokok vezettek azon konklúziójához, miszerint a Ve. tételes rendelkezései felülírhatók egy választási alapelv értelmezésével. Másodszor fontos rögzíteni, hogy a Kúria e fent idézett jogértelmezése szerint a Ve. 289. § (3) bekezdés a) pontja szerinti érvénytelenségi ok, tehát a „nem lezárt boríték” fogalmának a köznyelvtől eltérő, kiterjesztő értelmezésébe beleférhet a „nem válaszborítékban érkezett” fogalom is, amely meglátása szerint nem ellentétes a jogalkotói akarattal, hanem éppen ez felel meg a jogszabály szellemének. További indoklás hiányában továbbra sem állapítható meg, hogy e két, egymástól mind nyelvtani, mind gyakorlati értelemben eltérő kategóriát milyen ésszerű okból, milyen jogértelmezés alapján lehet egységesként kezelni. Ezen okfejtéssel ugyanis a Kúria nem kevesebbet állít, mint hogy a „nem lezárt boríték” valójában a válaszborítéktól eltérő postai borítékot is jelenti. Alaptörvény 28. cikke az egész jogrend jogértelmezésének zsinórmértékéül szabja a „józan ész”, a „közjót” és az „erkölcsös célt”. Ahogyan azt nemrégiben az AB is megerősítette, „ez felel meg továbbá a Ve. Alaptörvény 28. cikke alapján kötelező, így az Alaptörvény IX. cikkét, a Ve. célját – a választási kampány törvény keretei közötti szabadságát –, a józan ész figyelembe vevő értelmezésének.” [3130/2018. (IV. 19.) AB határozat] A Ve. vonatkozó rendelkezései pontosan meghatározzák a szavazási iratok érvényességére vonatkozó követelményeket, és mivel a Ve. alapvető rendelkezéseit is a józan ész szabályai szerint kell értelmezni, a Ve. 289. §-nak kúriai értelmezése az AB által is tilalmazott önkényes bírói jogértelmezést (jogalkotást) valósít meg, amennyiben indokolási kötelezettségének nem eleget téve a Ve.-ben foglaltakon túlmenő érvénytelenségi okokat állapít meg.

Harmadszor pedig álláspontom szerint a Kúriának a jogalkotói akaratra vonatkozó következtetése is önkényes. A jogalkotói akaratból álláspontom szerint a Ve., valamint az a 1/2018. IM rendelet rendelkezéseit összeolvasva a „józan ész” alapján éppen a Kúriával ellenkező következtetés vonható le. A Ve. 275. § (1) bekezdés d) pontja szerint a szavazási levélcsoomag tartalmazza a belföldi postára adás esetére bérmentesített válaszborítékot. A Ve. 275. § (2) b) pontja szerint a szavazási levélcsoomag válaszborítékjának címezése a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár esetében az NVI címét tartalmazza. Az 1/2018. IM rendelet 12. § (1) bekezdés eb) alpontja pedig kimondja, hogy a külképviseleti választási iroda (a továbbiakban: KÜVI) feladatai közé tartozik, hogy a postai úton a KÜVI-hez beérkező válaszborítékokat megszámlálja és az urnába helyezze, és erről külön - a postai úton beérkezett válaszborítékok számát is tartalmazó - jegyzőkönyvet vegyen fel. E két rendelkezést összeolvasva könnyen belátható, hogy az ingyenes belföldi postázás célját szolgáló, az NVI budapesti címét tartalmazó válaszboríték külföldön, egy KÜVI-nek történő postázás esetén nem alkalmazható. Álláspontom szerint nem elvárható egy külhoni magyar választópolgártól, hogy erre vonatkozó kifejezett érvénytelenségi ok hiányában ne a józan ész szabályai szerint járjon el például, amikor egy KÜVI-nek küldi meg szavazási iratcsomagját. Fontos újra hangsúlyozni, hogy a Fidesz-KDNP által a Ve. 245. § (2) bekezdése alapján megbízott megfigyelő által felvenni kért jegyzőkönyvben is rögzítésre került, az NVI nem csak azon borítékokat nyilvánította érvénytelennek, amelyek esetében a 289. § (3) bekezdés a) pontja szerint nem volt lezárva a válaszboríték, hanem a lezárt, hagyományos postai borítékban érkezett szavazatokat, valamint azokat a levélszavazatokat is, amelyek egyértelműen lezárt állapotban érkeztek és csupán a piros biztonsági csík valamilyen fokú, a szavazat titkosságát nem veszélyeztető sérülése volt kimutatható rajtuk (a sérült rész nagysága nem tette lehetővé a szavazat megismerését).

A jogalkalmazók nem írhatják felül a jogszabály tartalmát: amelyik szavazási irat nem válik valamely, a Ve.-ben tételesen felsorolt ok miatt érvénytelenné, az továbbra is érvényes marad, azt nem jelölheti meg az NVI érvénytelenként és a Kúria ezt az eljárást nem hagyhatja helyben. Az AB fentebb idézett gyakorlata alapján

is egyértelműen „jogalkalmazói önkénynek” minősül a Kúria azon eljárása, amelynek során határozatában foglalt jogértelmezésével egyféle „plusz törvényi követelményt” állított fel, melyet valójában a vonatkozó jogszabályok nem tartalmaznak. Az AB egy fentebb már idézett megállapítás szerint ugyanis „a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” [20/2017. (VII. 18.) AB határozat] A taxatív felsorolás kibővíthetlensége következik egyébként az AB egy a közelmúltban hozott határozatából is amely kimondta, hogy a Ve. zárt rendszert alkot. [3130/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás 39]

A fent megfogalmazottakon túl a fair eljárást sérti a Kúriának azon eljárása is, amely során a valósággal - és ennek végzésbe foglalt bizonyítékával – ellenkező állítást tesz, miszerint „a kérelmező jogi álláspontjának elfogadása esetén sem lett volna lehetőség az érvénytelennek minősített szavazatokat tartalmazó borítékok megvizsgálására, illetőleg újraszámolására, tekintettel arra, hogy 4360 db Ve. 289. § (3) a) alapján érvénytelenné nyilvánított levélszavazatok azóta felbontásra kerültek. Ebből következően a Kúria nem lett volna abban a helyzetben, hogy utólag meg tudja ítélni, mely válaszborítékok nem voltak lezárva beérkezésükkor. A kérelmező általi jogsértés megállapítása esetén ezért a Kúria jogszerűen kizárólag a levélszavazás megismétlésének az elrendelésre iránt intézkedhetett volna.” Az iratbetekintés során lefényképezett és mellékletként csatolt, maga az eljáró tanács elnökének aláírásával ellátott „Hivatalos feljegyzés” utolsó bekezdéséből ugyanis kiderül, hogy az NVI statisztikájából egyértelműen kimutatható volt, hogy mely válaszborítékokat nyilvánították érvénytelennek, kifejezetten a biztonsági csík sérülése és a válaszboríték hiánya miatt. A Kúriának bemutatott választási iratok (5045-5137. számú kötegek) nem tartalmazták az egyértelműen nyitott állapotban érkezett borítékokat, így a vitatott érvényességű borítékok valójában a többitől elkülönítve, egyértelműen meghatározható módon kerültek tárolásra, így nem lett volna szükség a levélszavazás megismételtetésére sem. A Kúria megállapítását megkérdőjelezi az a tény is, hogy a nem az NVI által biztosított külső borítékokban visszaküldött szavazási iratokon az NVI feltüntette az érvénytelenség okát ("nem hivatalos borítékban érkezett", vagy "nhb").

Végül a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének egy másik aspektusa abban áll, hogy a Kúria nemcsak függetlenítette magát az előtte fekvő iratok tartalmától, hanem azokat semmilyen szempontból nem érintette a határozata. Az a tény ugyanis, hogy a Kúria jelen indítvánnyal támadott ügyben hozott határozatának a száma Kvk.III.37/503/2018/6., vagyis a határozat sorszáma 6-ra végződik, az ügyben félként részt nem vevő személyek számára is nyilvánvalóvá teszi, hogy a bírósági eljárás alatt sor került olyan bírósági cselekményekre, amelyek ügyszóhoz kapcsolódó végzésben, jegyzőkönyvben vagy egyéb iratban manifesztálódtak, ezt támasztja alá az Országos Bírósági Hivatal Elnökének a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítása 81. §-a is. A Kúria határozata azonban annak ellenére nem ad számot ezekről az iratokról, sőt még csak a létezésüket sem említi meg (NVI számára 2018. április 21-én megküldött megkeresés, az NVI-ben lefolytatott – dogmatikailag szemleként beazonosítható – megbeszélésről készült feljegyzés), hogy egyébként ezek egyike sem keletkezett volna ok nélkül. A Kúria által választási ügyekben lefolytatott nem peres eljárások nagyjából fele során a Kúria határozata a 2. sorszámot kapja, az ügyek 35-40 %-ában pedig a határozat legfeljebb 4. sorszámot kap, okszerű tehát arra következtetni, hogy az 5. vagy annál magasabb sorszámot viselő határozatok kapcsán a Kúria megkereséseket foganasított, nyilatkozattételre hívott fel, vagy más olyan eljárási cselekményt végzett, ami a határozat sorszámának ilyen értékét a bírósági ügyvitel szabályai szerint alátámaszthatóvá teszi. Jelen esetben a Fidesz képviseletében eljáró jogi képviselő számára bizonyossá vált, hogy a tanácsvezető bíró megkereste az NVI-t, valamint meg is tekintette az NVI épületében a kérdéses szavazási iratokat.

A Kúria eljárásának tisztességes voltát önmagában nemcsak a releváns eljárási cselekményekről történő hallgatás kérdőjelezi meg, hanem az is, hogy mire irányultak ezek a cselekmények. A Kúria ugyanis először azt kívánta tisztázni, hogy lehet-e egyáltalán jelentősége annak a Fidesz számára, hogy ezek a levélzavazatok legalább részben érvényessé váljanak, vagy sem. Miután a tanácsvezető bíró erről meggyőződött (az NVI tájékoztatása szerint a Fidesz egy újabb listás mandátumhoz jutna), felkereste az NVI-t is, hogy személyesen győződhessen meg a szavazási iratok hitelességéről. Amennyiben a Kúria a határozatában elfoglalt álláspontját arra alapozta volna, hogy személyesen is megvizsgálta a szavazási iratokkal kapcsolatos körülményeket, illetve figyelembe vette volna az NVI nyilatkozatát, úgy annak legalább utalás szintjén szerepelnie kellett volna a Kúria határozatában. Jelen esetben a Kúria eljárása azért tisztességtelen, mert az elvégzett eljárási cselekmények során szerzett bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg a tényállást és vont le az ebből fakadó következtetéseket is, olyan tartományban értelmezve a Ve. vonatkozó rendelkezéseit, amelyek már alaptörvény-ellenesen korlátozzák a választójogot és a kérelmező tisztességes eljáráshoz való jogát.

Kiemelem, hogy a Kúria határozatában foglalt konklúzióra okszerűen el lehet jutni úgy is, hogy a Kúria nem mérlegeli a vitatott szavazatok számát, illetve azok érvényessé nyilvánítása esetén az országos listás eredményre való kihatását, hanem kizárólag a szavazási iratok érvénytelenségével kapcsolatos szabályozást vizsgálja meg. A fair eljárás részét képezi a pártatlanság követelménye is, a pártatlanság követelményének pedig része a „pártatlannak is látszani” követelménye. A pártatlanság látszatát, de magát a pártatlanságot is feltétlenül aláássza az a bírói eljárás, ami először az egyes döntési lehetőségek politikai következményeit mérlegeli és csak e következmények vizsgálatát követően hozza meg döntését, ráadásul a választási ügyekben szabott szűk határidőket megsértve.

A választásra irányadó hatályos törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával megvalósuló jogkorlátozás, valamint az ennek jogi alapját feltárni hivatott indokolás hiányossága együttesen olyan súlyúak, hogy az jelen ügyben kimeríti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot.

A bírói döntés alaptörvény-ellenessége

A Kúria támadott határozata alaptörvényellenes is az alábbiak szerint. Az Alkotmánybíróság bírói jogértelmezéssel általánosságban összefüggő korábbi határozata kimondta, hogy „jogértelmezésre – akár az adott jogvitához kötődően (...) – csak a jogi szabályozás keretei között kerülhet sor. A bírói hatalom tehát alapvetően és közvetlenül nem veheti át a jogalkotás funkcióját egyik – a hatalommegosztás rendjében erre feljogosított – szervtől sem”. (19/2017. (VII. 18.) AB határozat, [29]). Pontosan azáltal tehát, hogy a Ve-ben foglalt követelményeken túlmenően a Kúria addicionális feltételeket állapított meg jogértelmezésével, a bíróság nem értelmezte a normát, hanem valójában jogalkotást végzett, normát alkotott. (ld. még 42/2004. (XI. 9.), a 11/2015. (V. 14.) és a 2/2016. (II. 8.) AB határozatoknak a „bírói jogalkotás határaival” kapcsolatos megállapításait). Ezáltal pedig – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmén túl, illetve azon keresztül – a Kúria szóban forgó döntése sérti az Alaptörvény hatalommegosztást deklaráló C) cikk (1) bekezdését, ezen keresztül pedig a jogállamiságra (és jogbiztonságra) vonatkozó B) cikk (1) bekezdését is.

Álláspontom szerint a Kúria azon eljárása, amely jogértelmezéssel eloldotta magát a tételes jogi rendelkezésektől - és ezáltal a fentiek szerinti jogalkotási tevékenységet végzett - azért is eredményez súlyos Alaptörvényellenességet, mivel a jelen ügy tárgyát képező esetben az Alaptörvény XXVIII. cikkén alapuló

választójognak, mint alapjognak korlátozása valósult meg. A levélszavazásra jogosultak ugyan technikai értelemben gyakorolhatták az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésben, valamint a Vjt. 12. §-ban is lefektetett alapjogukat, azonban azzal, hogy a Kúria egy számukra a törvény szövegéből a józan ész szabályai alapján nem felismerhető érvénytelenségi okot, korlátot állított fel, ezzel valójában a magyarországi lakóhellyel nem rendelkező választópolgárok választójogának kiteljesülését korlátozta.

Az AB több határozatában is foglalkozott a választójog, mint alapjog kiemelkedő jelentőségével. Az AB megállapította, hogy „az Alaptörvény szerint a nép nem csupán forrása a közhatalomnak, hanem annak konstituálását követően a B) cikk (4) bekezdésében foglaltak alapján részt is vesz a közhatalom gyakorlásában. A választójog, mint alanyi jog érvényesíthetőségének feltétele tehát, hogy az állam a választójog gyakorlását biztosítsa, és azt megfelelő garanciákkal védje.” [1/2013. (I. 7.) AB határozat] Az AB szerint továbbá a választópolgárok kizárólag az aktív választójog négy évenkénti gyakorlása révén tudnak befolyást gyakorolni a képviseleti szervek, különösképpen az Országgyűlés összetételére. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége körébe tartozik, hogy minden választójogosultsággal rendelkező személy számára biztosítsa a választójogban kifejeződő döntési szabadság érvényre juttatását. Éppen ezért, „akár az egyenlőség, akár az általánosság bármiféle korlátozása csak igen jelentős elvi indokból fogadható el és egyeztethető össze az Alkotmánnyal.” [6/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 19, 20.] Az AB egy másik határozata szerint a nép közvetett hatalomgyakorlásának, vagyis az aktív választójognak a korlátozása egyszersmind a B) cikkben foglalt demokrácia és népszuverenitás elveinek a korlátozását is jelenti. „A demokrácia elvén alapuló politikai rendszer elengedhetetlen feltétele a stabil, jogszerűen és kiszámítható módon működő választási rendszer.” A választói akaratnak a választások révén való kifejezése ugyanis a közhatalmat gyakorló képviseleti szerveket „konstituálja, legalizálja és legitimizálja.” [39/2002. (IX. 25.) AB határozat, ABH 2002, 273, 279.]

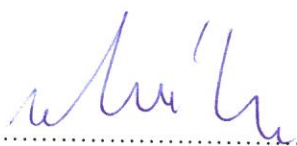
Amikor a választójog érvényesülésével kapcsolatos kérdéseket kell megítélni, akkor a felhívott törvényi rendelkezések értelmezési tartományát a választójog, mint alapjog gyakorlásának elsődlegessége komoly mértékben meghatározza. Álláspontom szerint jelen esetben a Kúria által elvégzett törvényértelmezés nem maradt alkotmányos keretek között, az nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt kritériumoknak. Ezáltal pedig a választópolgári akarat kifejezésének a jelen alkotmányjogi panasszal támadott kúriai határozatban elfogadott utólagos korlátozása alaptörvény-ellenes.

Az Alkotmánybíróság 3129/2018. (IV. 9.) számú végzése által is megerősítetten a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Ebből azonban az is következik, hogy a bíróságoknak figyelemmel kell lennie a jogszabályok értelmezésekor az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományra. Az Alaptörvény XXIII. cikke és az Alkotmánybíróság gyakorlata komoly védelemben részesíti a választójogot. A Kúria jogértelmezése tehát a választójogot védelmező alkotmányos korlátokba ütközik akkor, amikor jóváhagyva a választási szervek korábbi eljárását, törvényi indok nélkül nyilvánít szavazatokat (szavazási iratokat) érvénytelennek. Törvényi alap, illetve az alapjog korlátozását megalapozó indok nélkül (lásd az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését) nem állítható fel olyan mérce, ami a szavazatoknak a Ve-ben meg nem jelenő ok miatti érvénytelenségére vezet. Figyelembe kell venni azt is, hogy az Alkotmánybíróság 3130/2018. (IV. 19.) AB határozatában a Kúria Kvk.VI.37.414/2018/2. számú határozatának megsemmisítése kapcsán

egyértelművé tette, hogy kizárólag a Ve. szolgálhat mérceként a választási eljárás folyamán előállt tények vagy végrehajtott cselekmények megítélésekor, itt is világossá kell tenni, hogy sem a választási szervek, sem a Kúria nem szélesítheti ki az érvénytelenségi okok halmazát, nem bővítheti az érvénytelenségre vezető tények zárt listáját. Mindezek alapján egyértelmű, hogy a választójogban kifejeződő döntési szabadság a Kúria fentebb részletezett eljárása okán nem juthatott érvényre, így az alapjog tartalmi értelemben súlyos korlátozást szenvedett.

Összegezve, a választásra irányadó hatályos törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával megvalósuló jogkorlátozás, valamint az ennek jogi alapját feltárni hivatott indokolás hiányossága együttesen olyan súlyúak, hogy az jelen ügyben kimeríti a fair eljárás elvének megsértésére irányadó, fentebb hivatkozott AB határozatokban megállapított feltételeket.

Budapest, 2018. április 25.

.....
Fidesz – Magyar Polgári Szövetség nevében

dr. Gulyás Gergely Győző